

6

SERVEIS SOCIALS

RESUM

Aquest capítol presenta de manera resumida les informacions i els criteris més rellevants per entendre la situació dels serveis socials a les Illes Balears. El capítol s'ha dividit en dues seccions. La primera fa referència a les competències del Govern de les Illes Balears, que tracta l'atenció a les necessitats per manca d'autonomia personal. Aquestes competències es vinculen a la coneguda com a Llei de dependència, la manca d'integració social i l'atenció prioritària per mancances materials i de recursos socials. Aquesta circumstància s'ha sobredimensionat a causa de la situació provocada per la covid-19. La segona part es refereix a les competències pròpies dels diferents consells insulars. En aquest àmbit, també la incidència de la covid-19 ha estat especialment notable. Tots els serveis personals han hagut d'adaptar-se als protocols de salut, alguns han hagut de cessar en la seva activitat i uns altres han procedit a l'aplicació de mesures d'urgència. Sens dubte, la necessitat de donar resposta al dia a dia ha afectat de manera més notòria els serveis de petites dimensions. Això ha generat que en aquesta memòria no es disposi de totes les dades de què s'ha disposat en anteriors edicions.

6.1.

EL DESENVOLUPAMENT DELS SERVEIS SOCIALS PER PART DEL GOVERN DE LES ILLES BALEARS

Els serveis socials tenen com a objectiu donar resposta a les necessitats socials: promoure l'autonomia personal, la inserció i la integració social, així com donar suport als col·lectius més vulnerables en situacions de necessitat material i de manca de recursos socials.

És un repte constant que obliga els serveis socials a adaptar-se i reorganitzar-se, com també a generar nous recursos que donin resposta a les necessitats de les persones.

L'any 2020 ha estat un any marcat per una pandèmia que ha incrementat les necessitats socials de manera exponencial. S'ha produït un canvi important en la resposta dels serveis socials a tots els nivells. Aquest canvi també ha arribat de l'Administració pública estatal, amb el fons social extraordinari destinat a les conseqüències socials de la covid-19 al territori de les Illes Balears per import de 7.453.028,00 euros. A més, el Govern de les Illes Balears hi ha destinat amb fons propis la quantitat de 10.220.130,9 euros. Els consells insulars i ajuntaments també han assumit una despesa extraordinària per fer front a la situació de necessitat generada per l'impacte de la covid-19. Es pot observar, per tant, un gran esforç en resposta a la situació epidemiològica actual.

Les entitats del tercer sector d'acció social han tingut un paper important i han complementat el sistema d'atenció social

als col·lectius en situació d'especial vulnerabilitat.

La norma que regula i ordena els sistemes de serveis socials per donar resposta a les necessitats de les persones tot potenciant —com hem mencionat abans— l'autonomia personal i la qualitat de vida és la Llei 4/2009, d'11 de juny de serveis socials de les Illes Balears.

6.1.1. SITUACIONS AMB NECESSITAT D'ATENCIÓ PRIORITÀRIA¹

La Llei 4/2009 posa de manifest quines són les persones destinatàries dels serveis socials amb caràcter prioritari. Han de ser les persones que es trobin en alguna o algunes de les situacions següents:

- a) Discapacitat física, psíquica o sensorial.
- b) Dificultats d'integració familiar o comunitària derivades de malalties mentals i malalties cròniques.
- c) Dificultats d'integració social vinculades a condicions laborals precàries, desocupació i pobresa.
- d) Necessitat social, com la relacionada amb la manca d'habitatge o amb la desestructuració familiar.
- e) Vulnerabilitat, risc o desemparament per a la gent gran, infants i adolescents.
- f) Violència masclista i les diverses manifestacions de violència familiar.

1. Article 6 de la Llei 4/2009, d'11 de juny, de serveis socials de les Illes Balears, BOIB 89, de 18 de juny de 2009.

- g) Discriminació per raó de sexe, lloc de procedència, discapacitat, malaltia, ètnia, cultura, religió o per qualsevol altra raó.
- h) Dificultat d'integració familiar o comunitària derivada de la drogodependència i d'altres addiccions.
- i) Vulnerabilitat, exclusió i aïllament socials.
- j) Problemes de convivència i de cohesió social.
- k) Urgències socials.
- l) Emergències socials per catàstrofe.

Amb la Llei 4/2009 es determina la cartera de serveis socials i mitjançant el Decret 56/2011, de 20 de maig, s'aprova la Cartera bàsica de serveis socials de les Illes Balears per als anys 2011-2014. Posteriorment, amb el Decret 66/2016, de 18 de novembre, s'aprova la Cartera bàsica de serveis socials de les Illes Balears per als anys 2017-2020 i s'estableixen principis generals per a les carteres insulars i locals².

Els seus fonaments estableixen el sentit d'aquesta concreció, considerant que la Llei 4/2009 determinava el que serien les prestacions del sistema públic de serveis socials, com ara: les actuacions, les intervencions tècniques, els programes, els projectes, els mitjans i les ajudes econòmiques i tecnològiques que s'ofereixen a les persones. Aquestes prestacions es destinen a complir les finalitats del sistema de serveis

socials, és a dir, a donar resposta a les necessitats socials, sigui amb un enfocament preventiu, de suport o de promoció social.

La cartera bàsica és l'instrument que determina el conjunt de prestacions del sistema públic de serveis socials i garanteix, com a mínim, que es prestin a tot el territori de les Illes Balears. La cartera bàsica fa que aquestes prestacions siguin exigibles com a dret subjectiu en el cas que es tracti de prestacions garantides.

Les prestacions del sistema públic de serveis socials es classifiquen, a la Cartera bàsica de serveis socials, en tècniques, econòmiques i tecnològiques, i es defineixen segons els aspectes següents: el tipus de prestació, la població a la qual va adreçada, l'establiment o l'equip professional que l'ha de gestionar, els perfils i les ràtios del personal professional i els estàndards de qualitat. Les carteres de serveis socials (la del Govern i les dels respectius consells insulars) són, en conseqüència, el recull sistematitzat i operatiu de prestacions que el sistema ofereix a la ciutadania segons les diferents situacions de necessitat social.

El Govern de les Illes Balears, a través de la Conselleria d'Afers Socials i Esports, exerceix les competències en matèria de serveis socials.

El Decret 15/2019, de 4 de juliol, de la presidenta de les Illes Balears, pel qual es modifica el Decret 12/2019, de 2 de juliol, pel qual s'estableixen les competències i l'estructura orgànica bàsica de les conselleries de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, estableix, al punt 5 de l'article 2 del Decret 12/2019,

2. Decret 66/2016, de 18 de novembre, pel qual s'aprova la cartera bàsica de serveis socials de les Illes Balears 2017-2020 i s'estableixen principis generals per a les carteres insulars i locals; BOIB 146, de 19 de novembre de 2016.

que l'estructura orgànica queda de la manera següent:

- Secretaria General.
- Direcció General de Planificació, Equipaments i Formació.
- Direcció General d'Infància, Joventut i Famílies.
- Direcció General d'Esports.
- Direcció General de Serveis Socials.
- Direcció General d'Atenció a la Dependència.
- Direcció General de Cooperació.

Les fundacions i els consorcis que formen part de la Conselleria d'Afers Socials i Esports com a ens instrumentals de l'Administració autonòmica són els següents:

- Oficina Balear de la Infància i l'Adolescència (OBIA).
- Institut Balear de la Joventut (IB-Jove).
- Consorci de Recursos Socio-sanitaris i Assistencials de les Illes Balears (Consorci).
- Fundació d'Atenció i Suport a la Dependència i de Promoció de l'Autonomia Personal (Fundació).
- Fundació Institut Socioeducatiu S'Estel (FISE).
- Fundació per a l'Esport Balear (Fundació Esport Balear).

- Consorci Velòdrom Illes Balears (Consorci Velòdrom).

A continuació es presenten, d'acord amb les necessitats d'atenció prioritària, l'oferta i els nivells d'atenció d'aquest nivell de l'Administració. Es posa l'accent en les principals línies d'actuació, sigui per la quantitat de persones beneficiàries, la quantitat de recursos destinats o la importància des del punt de vista de les necessitats socials.

6.2.

NECESSITATS D'ATENCIÓ PRIORITÀRIA PER MANCA D'AUTONOMIA

Amb l'aprovació de la Llei 39/2006, l'any 2016, de promoció de l'autonomia i atenció a les persones en situació de dependència, es reconeixen uns determinats drets que donen lloc a l'accés de prestacions, en funció del grau i nivell de la situació de dependència, amb l'objectiu de millorar la qualitat de vida de les persones amb manca d'autonomia.

Els conceptes de:

- Dependència: en aquest tipus s'inclouen les necessitats a les quals es refereix la Llei 39/2006, de promoció de l'autonomia i atenció a les persones en situació de dependència, independentment del seu procés d'implementació.
- Discapacitat: s'hi inclouen les necessitats que tenen a veure amb la res-

trició, l'absència o la diversitat de les capacitats, d'acord amb la definició del l'Organització Mundial de la Salut, que recull la normativa que regula el procés de valoració i reconeixement del grau de discapacitat.

Històricament i conceptualment tenen un origen diferent amb normes reguladores diferenciades, si bé el 5 de desembre de 2019 s'aprova el Decret 91/2019, pel qual es regulen el procediment per al reconeixement del grau de discapacitat i els principis generals del procediment per al reconeixement del grau de dependència. Això possibilita, per una banda, unificar en un sol procediment el reconeixement d'ambdós graus i, per l'altra, millorar i agilitzar la tramitació del procediment; en definitiva, facilitar-ne l'accés a la ciutadania.

Aquest decret determina que el personal tècnic de valoració i orientació de la discapacitat i de la dependència depèn funcionalment de la Conselleria d'Afers Socials i Esports, i orgànicament, de la Conselleria d'Administracions Públiques i Modernització i s'organitzen en equips tècnics territorialitzats composts per:

1. Equip bàsic de valoració i orientació de la situació de discapacitat, format, com a mínim, per tres persones, titulades en psicologia, treball social i medicina, i es pot ampliar amb altres professionals.
2. Personal tècnic de valoració i orientació de la situació de dependència, que ha de tenir la formació mínima de grau o equivalent en les àrees de coneixement social i de salut.

6.2.1. SERVEI DE VALORACIÓ I ORIENTACIÓ DE LA DISCAPACITAT I LA DEPENDÈNCIA

D'acord amb la RLF publicada al BOIB número 96 de 5 d'agost de 2017, el centre base com a una unitat tècnica administrativa desapareix i passa a formar part del Servei de Valoració i Orientació de la Discapacitat i la Dependència com un servei més de la Direcció General d'Atenció a la Dependència. Aquest servei duu a terme actuacions d'informació, orientació i reconeixement de la discapacitat, que dona dret als serveis, beneficis assistencials i econòmics establerts o que puguin establir-se per les administracions i altres entitats, adreçades a les persones amb discapacitat física, psíquica o sensorial.

L'atenció a la població es fa mitjançant una xarxa de centres i delegacions (Palma, Inca, Manacor, Eivissa, Menorca i el Servei de Valoració i Atenció Primerenca (SVAP), distribuïdes atenent el criteri d'àmbit territorial i d'edat. La xarxa està integrada per personal tècnic: professionals de la medicina, psicologia, treball social i altres disciplines.

La funció del servei és la valoració en matèria de qualificació de la situació de discapacitat i dependència de la població de les Illes Balears, la qual cosa implica el desenvolupament de les tasques següents:

- El reconeixement del percentatge de discapacitat.
- El reconeixement de la necessitat de concurs de tercera persona per dur a terme els actes essencials de la vida diària.

- Dificultat per utilitzar transports públics col·lectius a efectes de prestacions, serveis o beneficis públics establerts. Es valoren problemes greus de mobilitat.
- També cal destacar altres funcions, com ara:
- La informació, orientació i assessorament de les persones amb discapacitat física, psíquica i/o sensorial.
- La valoració i orientació en formació i ocupació amb l'objectiu de facilitar la integració al món laboral de les persones amb discapacitat.
- Altres funcions referents al diagnòstic, la valoració i l'orientació de situacions de discapacitat atribuïdes o que puguin ser atribuïdes per la legislació, tant estatal com autonòmica.

L'entrada de sol·licituds durant l'any 2020 ha estat molt irregular degut a la pandèmia provocada per la covid-19. La resolució d'expedients ha estat força desigual als diferents territoris.

Per pal·liar aquest desequilibri, entre d'altres, s'han dut a terme les actuacions següents:

- Valoracions per a informes. S'iniciaren durant la pandèmia i s'han institucionalitzat per evitar, de manera general, desplaçaments dels equips tècnics.
- Conveni de Col·laboració entre la Conselleria d'Afers Socials i Esports i el Servei de Salut de les Illes Balears sobre l'accés a les dades de caràcter personal

per part dels professionals que desenvolupen la seva feina en els equips de valoració de la discapacitat i la dependència, signat al mes de febrer de 2020.

- Les videovaloracions. Igualment, començaren arran de la pandèmia i pràcticament s'han institucionalitzat, dependent de la disponibilitat dels mitjans tècnics per dur-les a terme.

Amb la població de fins a 6 anys, a més de la valoració del grau de discapacitat, es desenvolupen les actuacions d'atenció primerenca.

6.2.2. ATENCIÓ PRIMERENCA

Des del Servei de Valoració de la Discapacitat i Dependència també és duu a terme la gestió del Servei de Desenvolupament Infantil i Atenció Primerenca (SEDIAP), concertat, mitjançant el Servei de Valoració i Atenció Primerenca (SVAP).

La Unitat de Diagnòstic Infantil i Atenció Primerenca de les Illes Balears (UDIAP) és l'equip responsable de coordinar la intervenció, planificació, organització, valoració, avaluació i seguiment de les actuacions d'intervenció. Les funcions de la UDIAP, que es duen a terme en els àmbits de l'infant, la família i l'entorn, entre d'altres, són les següents: valorar i executar la intervenció integral d'atenció primerenca; orientar les famílies mitjançant l'assessorament i el suport al pare, la mare o la persona que exerceix la tutela de l'infant en els continguts que li siguin propis. També col·laboren amb els serveis socials, sani-

taris, educatius i altres que desenvolupin tasques de prevenció i detecció primerenca dels trastorns de desenvolupament i situacions de risc en la població infantil. L'equip de la UDIAP també realitza la informació, orientació i valoració de la situació de discapacitat i de qualsevol tipus de trastorn en el desenvolupament (o risc de patir-lo) de nins de fins a 6 anys, en decideix el tractament o, si escau, els deriva al SEDIAP concertat corresponent.

Durant l'any 2020 es van registrar 1.021 sol·licituds d'atenció primerenca, de les quals el 78 % va ser valorat amb dictamen de resolució de «tractament», i de «no tractament» el 22 % restant.

L'acollida familiar es va implantar l'any 2019 i consisteix a explicar i resoldre dubtes a la família amb un cas susceptible de ser tramitat sobre el que és l'atenció primerenca, quina és la xarxa d'atenció i com serà el procés que sol·licita.

Per la seva banda, l'any 2020 el SEDIAP ha iniciat el tractament de 801 infants i ha finalitzat la intervenció terapèutica de 565.

En definitiva, durant l'any 2020 s'ha intervingut amb 2.600 infants aproximadament i les seves famílies mitjançant la xarxa concertada d'atenció primerenca amb sessions realitzades per professionals de la psicologia, logopèdia, fisioteràpia, treball social i altres especialistes en atenció primerenca.

Finalment, es preveu que l'atenció d'infants de 6 a 12 anys completi la seva regulació al llarg de l'any 2021 com un servei d'atenció a la dependència amb l'objectiu de promoció a l'autonomia infantojuvenil

amb els requisits de grau de dependència que s'estableixin.

6.2.3. INTEGRACIÓ LABORAL DE LES PERSONES AMB DISCAPACITAT

El servei d'assessorament, avaluació i emissió d'informes per a la integració laboral de les persones amb discapacitat inclou la valoració de les capacitats laborals de persones amb discapacitat per part dels terapeutes ocupacionals de l'àrea laboral conjuntament amb els professionals dels equips multiprofessionals de valoració i orientació de la discapacitat i la dependència (professionals de la medicina, psicologia i treball social) per a la realització dels informes i actuacions següents:

- Col·laboració amb el Servei d'Ocupació de les Illes Balears (SOIB): Fitxa d'ocupacions per a la inscripció al registre de treballadors amb discapacitat.
- Orientació i informació dels beneficiaris i recursos més adients (segons discapacitat i àmbit geogràfic) per a la integració laboral de les persones amb discapacitat.
- Informes d'aptitud per a l'accés, la promoció interna i la provisió de llocs de feina de persones amb discapacitat a la funció pública. Decret 36/2004. Article 4.2 del Reial decret legislatiu 1/2013.
- Informes d'adaptació de proves: adequació de temps i mitjans per la participació de persones amb discapacitat en proves selectives d'accés a la funció pública Ordre PRE/1822/2006, de 9 de juliol de 2006.

- Informes d'adaptació de proves per a l'obtenció dels títols acreditatius del coneixement de català. Ordre PRE/1822/2006, de 9 de juliol de 2006.
- Informes d'adequació de llocs de feina sol·licitats per la Direcció General de Treball a l'empara de l'article 8 del Reial decret 1451/1983, d'11 de maig.

Al llarg de 2020 s'han dut a terme les actuacions següents:

- Valoracions laborals: 210.
- Informes laborals: 335.

6.2.4. PROGRAMA COMUNITARI PER A PERSONES AMB DIAGNÒSTIC DE SALUT MENTAL

La Xarxa de serveis socials per a persones amb malaltia mental greu inclou: servei d'acompanyament, serveis ocupacionals, servei de suport a l'habitatge i servei d'habitatge supervisat.

La valoració de les persones sol·licitants de serveis i emissió d'informes d'idoneïtat i la derivació de casos als serveis d'atenció de la xarxa pública correspon al Servei d'Atenció a la Discapacitat de la Direcció General de Dependència de la Conselleria d'Afers Socials i Esports.

La valoració de la idoneïtat d'accés als serveis per a persones amb trastorn mental greu la duu a terme l'equip tècnic corresponent. A partir d'aquesta valoració tècnica, s'emet l'informe a través del qual s'estima o desestima la sol·licitud que ha fet la persona per accedir a un servei. Una vegada que

hi ha disponibilitat de plaça al servei sol·licitat, es realitza la derivació del cas.

- Sol·licituds per accedir al servei d'acompanyament per a persones amb diagnòstic de salut mental i necessitat de suport extens, i al servei d'acompanyament per a persones amb diagnòstic de salut mental vinculat a addiccions. Ambdós serveis presten atenció a persones amb problemes de salut mental i altres circumstàncies psicosocials afegides.

- Un total de 300 persones han presentat sol·licitud del servei d'acompanyament vinculat a addiccions.

- Els serveis ocupacionals són serveis d'atenció diürna que donen suport a les persones amb discapacitat per salut mental que necessiten organització, supervisió i assistència en la realització de les activitats de la vida diària, i també suport en el procés d'adquisició i desenvolupament d'habilitats bàsiques i adaptatives personals, socials i prelaborals, perquè puguin assolir, dins les possibilitats de cada usuari, la màxima integració sociolaboral.

- El total de persones ateses en els serveis ocupacionals per entitats concertades el 2020 ha estat de 405.

- El servei de suport a l'habitatge és un servei que ofereix orientació i suport a les persones amb discapacitat associada a un diagnòstic de salut mental greu i amb necessitat de suport, que viuen soles o en parella o que conviuen amb altres persones amb discapacitat, dependència o problemes greus de salut.

- L'any 2020, un total de 200 persones han estat ateses en aquest servei.
- L'habitatge supervisat s'entén com un servei substitutiu de la llar pròpia o familiar. S'organitza en habitatges ordinaris que constitueixen el domicili habitual de les persones que els habiten, i hi conviuen persones amb discapacitat associada a un diagnòstic de salut mental que necessiten supervisió i suport en les activitats bàsiques de la vida diària, així com en la comunicació, les relacions, l'autodirecció i l'ús dels recursos de la comunitat.
- Un total de 12 persones han estat ateses a l'habitatge supervisat. Llavors, 53 persones han sol·licitat aquest servei l'any 2020.

El 2020 no s'ha produït cap increment de places noves concertades a la xarxa de serveis socials per a persones amb problemes de salut mental i es manté el mateix nombre de places de l'any anterior, si bé s'han iniciat els tràmits administratius per a la concertació de 18 noves places d'habitatge supervisat a Palma per a l'any 2021.

6.3.

NECESSITATS D'ATENCIÓ PRIORITÀRIA PER MANCA D'INTEGRACIÓ SOCIAL

6.3.1. INTEGRACIÓ SOCIAL DE PERSONES IMMIGRANTS

En matèria d'immigració, l'objectiu general és facilitar la integració i la convivència intercultural de les persones immigrants

que han arribat a la comunitat de les Illes Balears en bé de l'interès general.

Al llarg de l'any 2020 s'han desenvolupat tasques adreçades a informar i orientar sobre qüestions derivades de la normativa d'estrangeria i a garantir l'accés de la població immigrada als serveis públics i socials existents en igualtat de condicions que la població autòctona, mitjançant la xarxa d'oficines d'informació i orientació a la immigració (OFIM).

Les OFIM són recursos específics especialitzats que actuen com a oficines assessores d'immigrants en situacions d'irregularitat o d'inseguretat jurídica per a informació sobre tràmits d'estrangeria. També s'hi inclouen tasques d'acollida, mediació i traducció, informació sobre la xarxa de recursos normalitzats i serveis d'assistència social del territori on es troben, i, en definitiva, assessorament per a la inserció dels immigrants i evitació de situacions d'exclusió social. Són un instrument fonamental en la política en matèria d'integració de la població immigrada de les Illes Balears.

La disminució dels fluxos migratoris dels darrers anys i la necessitat d'ajustament de la despesa pública han fet necessari el redimensionament de la xarxa d'aquestes oficines d'informació i atenció als immigrants.

Un resultat ha estat l'adaptació de l'estructura de les OFIM al nou escenari migratori, amb menys arribades d'immigrants i, al mateix temps, un augment de la problemàtica per a les famílies ja instal·lades a les Illes Balears, que han estat i són víctimes de la crisi econòmica que afecta tota la població i, per tant, de l'atur laboral.

Per a Mallorca, des de l'1 de gener de 2020 fins al 31 de desembre de 2020, la Creu Roja Espanyola a les Illes Balears ha executat un contracte del servei de gestió de les OFIM, l'import del qual ha pujat als 250.825 euros. La seu principal del servei és a Palma, però el servei es presta amb caràcter itinerant per diversos municipis de l'illa (Manacor, Inca i Calvià) per adaptar-se a la demanda real de les persones usuàries.

Per cobrir el servei d'OFIM a l'illa de Menorca, l'any 2020 s'ha tramitat un expedient d'addenda al conveni de col·laboració signat el 2017 entre el Govern de les Illes Balears i el Consell Insular de Menorca, segons el qual es cofinança el servei. Així, la Conselleria d'Afers Socials i Esports i el Consell Insular de Menorca aporten, cada una de les administracions, 56.000 euros. Per tant, l'import global anual per a l'OFIM de Menorca ha estat de 112.000 euros.

A Eivissa, el servei d'OFIM es va prestar amb mitjans propis fins al 14 d'octubre de 2019. A partir d'aquesta data la gestió es va adjudicar a l'entitat Estudi 6 Gestió Socioeducativa, SL, que es va prorrogar fins al 16 de març de 2020. Aquell dia el contracte va passar a mans de la Creu Roja Espanyola a les Illes Balears, per un import màxim de 43.493,9 euros, IVA exempt. El termini d'execució de l'objecte del nou contracte és de dotze mesos, és a dir, fins al 22 de març de 2021.

A Formentera, mitjançant la subvenció atorgada en el marc de la convocatòria de subvencions (Servei de Planificació), es manté el punt d'atenció a l'immigrant, que presta servei a la població resident a l'illa.

Les persones usuàries ateses per primera vegada l'any 2020 han estat: 3.683 a Palma, 424 a Inca, 489 a Manacor, 69 a Calvià, 250 a Eivissa i 580 a Menorca.

6.3.2. PROGRAMES I ACTUACIONS DE JUSTÍCIA JUVENIL

L'objectiu principal és executar els procediments i protocols establerts per al compliment de les mesures que han imposat als menors i als joves els jutjats de menors de les Illes Balears, en virtut del que disposa la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors, i el reglament que la desenvolupa (RD 1774/2004). Això és: internament en règim tancat, semiobert, obert, internament terapèutic i permanència de cap de setmana en centre.

L'esmentada llei estableix els 14 anys com a edat mínima per exigir responsabilitat per la comissió de fets tipificats al Codi penal o a les lleis penals especials. Així, l'edat mínima de la població destinatària és de 14 anys. Tenint en compte que els 18 anys és l'edat màxima a la comissió d'un delictes per a l'aplicació d'aquesta normativa, la població es pot situar en edats superiors als 20 anys durant el compliment de les mesures.

El 2020 es va aprovar el Decret 21/2020, de 2 d'agost, pel qual s'estableixen les competències i l'estructura orgànica bàsica de les conselleries de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears. Aquesta norma ha estat rectificada pel Decret 22/2020, de 19 d'agost, i modificat pel Decret 36/2020, de 20 de desembre, que

estableix que la Direcció General d'Infància, Joventut i Famílies de la Conselleria d'Afers Socials i Esports és l'entitat pública competent per a l'aplicació de mesures de justícia juvenil, mitjançant la Direcció General d'Infància, Joventut i Famílies (DGIJF).

El Servei d'Execució de Mesures de Justícia Juvenil de la DGIJF aplica els continguts de les resolucions judicials o extrajudicials, notificades a l'entitat pública per a la seva immediata execució, a través de dues seccions:

1. La Secció d'execució de mesures privatives de llibertat. Li correspon l'aplicació i l'execució de les mesures següents: Internament en règim tancat; internament en règim semiobert; internament en règim obert; internament terapèutic; permanència de cap de setmana a centre o domicili.

La secció executa aquestes mesures mitjançant la Fundació Institut Socioeducatiu S'Estel (FISE). El repartiment de competències és com segueix:

- La DGIJF, en qualitat d'entitat pública, executa les potestats administratives i d'inspecció, inherents a l'execució de les mesures privatives de llibertat, a través de la cap de secció i la coordinadora dels centres socioeducatius de justícia juvenil.
- La FISE gestiona la Xarxa de Centres Socioeducatius de Justícia Juvenil del GOIB i realitza la resta d'actuacions derivades de l'execució de les mesures privatives de llibertat que li han estat encomanades.

La referida xarxa disposa d'un total de 86 places públiques i 4 places concertades amb la Fundació Projecte Jove, amb la següent distribució per centres socioeducatius: 56 al CS Es Pinaret (masculí); 15 al CS Es Fusteret (femení); 15 al CS Es Mussol (ambdós sexes), i 4 al Projecte Jove (ambdós sexes). L'any 2020 ha finalitzat la creació de 32 noves places d'Es Pinaret i s'ha tramitat la documentació de la reforma per a la creació de noves aules i tallers. També s'ha treballat en la planificació de la reforma del centre de menors d'Es Fusteret (els treballs continuaran al llarg del 2021).

2. La Secció de Justícia Juvenil No Privativa de Llibertat té assignada l'execució de les mesures judicials següents: tractament ambulatori; assistència a centre de dia; llibertat vigilada; convivència amb grup educatiu; prestacions en benefici de la comunitat; realització de tasques socioeducatives, i també les mediacions extrajudicials de conciliació i reparació del dany.

Les mesures privatives de llibertat desenvolupades per la FISE s'apliquen dins els següents centres socioeducatius de justícia juvenil: Es Pinaret, Es Fusteret i Es Mussol. Així, en funció del perfil i grau de restricció, els menors/joves són internats en un dels centres esmentats o en un altre. La població destinatària està formada per menors i joves de totes les Illes Balears que han estat sentenciats per un jutjat de menors o bé quan aquest n'ha decretat l'ingrés cautelar per efectuar el compliment d'una mesura d'internament. La normativa desenvolupada durant l'any 2020 quant als projectes educatius (PEC) a aquests centres són:

- Resolució de la directora d'Infància, Joventut i Famílies de 10 d'agost de 2020, per la qual s'aprova el projecte educatiu del centre socioeducatiu Es Pinaret.
- Resolució de la directora d'Infància, Joventut i Famílies de 10 d'agost de 2020, per la qual s'aprova el projecte educatiu del centre socioeducatiu Es Mussol.
- Resolució de la directora d'Infància, Joventut i Famílies de 10 d'agost de 2020, per la qual s'aprova el projecte educatiu del centre socioeducatiu Es Fusteret.

També el 2020, la DGIJF i la FISE varen iniciar de manera conjunta la tasca de:

- Protocol·litzar els processos, intervencions i actuacions que els professionals d'ambdues institucions realitzen amb cada menor/jove.
- Crear els espais de coordinació adients per a la correcta aplicació dels protocols que s'estableixin amb la finalitat d'assegurar una intervenció integral conjunta, sense fissures, amb tots els menors/joves atesos.

A conseqüència, al llarg de l'any 2020 s'elaboraren 14 protocols/procediments des d'una perspectiva global/conjunta de l'expedient d'execució de les mesures imposades a cada menor i de l'evolució del compliment d'aquestes. Això, sens dubte, propiciarà intervencions més eficients que incrementaran el grau de satisfacció dels equips professionals i dels menors/joves atesos.

La DGIJF, durant l'any 2020, va prendre mesures per millorar la coordinació tècnica i administrativa dels equips de medi obert d'Eivissa i Formentera i Menorca. Al llarg de l'any s'han vist reforçats els recursos d'ambdues àrees per aplicar i executar les mesures imposades als menors/joves infractors que hi resideixen.

Per la seva banda, la Conselleria d'Afers Socials i Esports, amb la finalitat de potenciar al màxim un bon procés d'integració social dels menors que compleixen mesures de justícia juvenil no privatives de llibertat dins el seu entorn natural i habitual, té subscrits convenis amb la major part de corporacions locals (ajuntaments i/o mancomunidades) de les Illes Balears i amb un important nombre d'entitats privades sense ànim de lucre, que conformen la Cartera d'entitats i recursos que col·laboren en el procés d'execució de les mesures de justícia juvenil, en medi obert.

Quant als programes de prevenció de la delinqüència juvenil i d'inserció social, l'any 2020 i des del servei d'execució de mesures de justícia juvenil, s'han derivat al Programa d'Autonomia Personal (PAP), que gestiona el Servei de Famílies, els joves infractors que són potencials candidats del programa donada la seva situació sociofamiliar i el requisit d'haver complert determinades mesures de justícia juvenil que són requisit per accedir-hi.

El Programa Alter és un programa d'intervenció socioeducativa adreçat a joves d'entre 14 i 16, residents a les Illes Balears. El seu objectiu és, d'acord amb les expectatives i capacitats dels menors, afavorir la seva inserció al centre escolar i/o en la

societat, ajudant-los en la seva capacitat i transició cap a la vida adulta. També té l'encàrrec de guiar-los cap a la recerca de feina en els casos dels majors de 16 anys que rebutgen la formació acadèmica.

L'any 2020, el Programa Alter va comptar amb els participants següent:

- Quant a alumnes, un total de 301: 233 a Mallorca, 28 a Menorca, 37 a Eivissa, 3 a Formentera. La distribució dels alumnes per sexe va ser la següent: 205 de sexe masculí i 96 de sexe femení, de les edats següents: de 14 anys, 91; de 15 anys, 168; de 16 anys, 42.
- Quant als educadors, el programa va tenir assignats un total de 48 educadors contractats pels ajuntaments dels municipis adherits al programa amb la següent distribució territorial: Mallorca, 35; Menorca, 7; Eivissa, 5; Formentera, 1.
- Quant a les empreses col·laboradores, durant aquest any el programa ha tingut a la seva disposició un total de 297 empreses col·laboradores amb la següent distribució territorial: Mallorca, 248; Menorca, 17; Eivissa, 28; Formentera, 4.

Com a altres programes i activitats, el nivell de participació ha estat determinat per la situació epidemiològica generalitzada des de març de 2020. No obstant això, s'ha pogut continuar amb la difusió del programa entre les empreses de les Illes Balears per fomentar la seva participació i l'adhesió com a element clau per a la inserció sociolaboral, gràcies a la feina en

xarxa establerta entre totes les institucions implicades. L'any 2020 es va arribar a la contractació d'un total d'11 menors/joves a diferents empreses col·laboradores.

Igualment, s'han dut a terme contactes amb el SOIB perquè els alumnes del Programa Alter puguin tenir un millor accés als programes de garantia juvenil.

D'una altra banda, el programa Atura't s'especialitza en l'avaluació i tractament terapèutic de menors i joves infractors que compleixen mesures judicials i que presenten conductes d'abús sexual. Aquest programa tracta de donar resposta a les necessitats d'intervenció d'aquests adolescents per reduir el nombre de víctimes d'agressions sexuals.

El protocol d'actuació en casos d'abús sexual (ASI) i explotació sexual (ESI) sorgeix amb l'objectiu de concretar les mesures previstes al Protocol marc interdisciplinari d'actuacions en casos de maltractament infantil a les Illes Balears (en vigor des de 2010) als casos d'ASI i ESI i incorporar les modificacions necessàries derivades dels canvis legislatius que s'han produït des de 2007. Una d'aquestes modificacions afecta el Programa Atura't, que amplia la seva atenció als menors de 14 anys —inimputables judicialment— que presenten comportaments sexuals abusius i no tenen mesura de protecció.

L'any 2020 s'han atès 45 menors i joves. La intervenció s'ha basat en sessions terapèutiques individuals d'una hora de durada amb freqüència setmanal i sessions familiars periòdiques. L'any 2020, per motiu de la declaració de l'estat d'alarma i les

restriccions imposades per les autoritats sanitàries, no s'han pogut fer intervencions grupals. Aleshores, han continuat les sessions amb els menors de manera telemàtica durant els mesos de confinament, excepte en cinc casos, en què es va comunicar la interrupció de la intervenció i es va sol·licitar la interrupció de la mesura degut a les dificultats per atendre aquests casos telemàticament. S'han fet 566 sessions individuals i 42 sessions familiars.

Referent a casos tancats al llarg de l'any 2020, s'han registrat 24 casos per les raons següents:

- 11 per alta terapèutica.
- 4 per finalització de mesures.
- 2 per abandonament del programa.
- 3 per falta d'avenços i implicació en el tractament.
- 1 per trasllat a centre penitenciari.
- 3 per no adequació al programa.

Finalment, durant l'any 2020 s'han continuat recollint dades d'interès per a l'estudi de les principals variables que poden influir en la reducció del risc de reincidència.

Es va participar en la XII edició del Congrés Internacional de Psicologia Jurídica i Forense, convidats per la Societat Espanyola del Congrés de Psicologia Jurídica i Forense, on es va presentar el programa i es va exposar el model d'intervenció amb els adolescents i les seves famílies. Aquest congrés es va celebrar dels dies 13 a 15 de febrer de 2020 a Madrid.

A més, es va rebre la invitació de PrevenSI (plataforma especialitzada per la prevenció de l'abús sexual infantil de l'Institut de Psicologia Forense, l'Institut INTRESS i la Fundació IRES) per participar en la formació dels professionals del Servei d'Atenció a Homes per la promoció de relacions no violentes (SAH), gestionat per Fundació IreS, del Departament d'Atenció i Acollida per Violència Masclista de l'Àrea de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI de l'Ajuntament de Barcelona. Aquesta formació en línia es va celebrar els dies 10 i 18 de desembre de 2020, amb una participació del Programa Atura't de 3 hores centrada en les bases de la intervenció i el tractament d'agressors sexuals.

6.3.3. LA POLÍTICA D'EMANCIPACIÓ PER A JOVES EXTUTELATS PER L'ADMINISTRACIÓ

La normativa de referència de la política d'emancipació per a joves extutelats per l'Administració es consolida amb l'aprovació del Decret 40/2017, de 25 d'agost, sobre els criteris d'autorització i acreditació dels serveis per a joves en procés d'emancipació, i de regulació de la renda d'autonomia personal per a joves que han estat sotmesos a mesures de justícia juvenil. Aquest decret està afectat pel Decret 41/2019, de 24 de maig, de modificació del Decret 52/2016, de 5 d'agost, de la renda per a persones en procés d'autonomia personal que han estat sotmeses a mesures administratives de protecció de menors, i del Decret 40/2017, de 25 d'agost, sobre els criteris d'autorització i acreditació dels serveis per a joves en procés d'emancipació, i de regulació de la renda d'autonomia personal per a jo-

ves que han estat sotmesos a mesures de justícia juvenil.

El pla estratègic d'emancipació per a joves amb mesura administrativa de protecció o justícia atorga un marc de referència a les actuacions dutes a terme des de la Direcció General d'Infància, Joventut i Famílies, com són:

- Tramitar les sol·licituds de renda d'emancipació per a joves de justícia juvenil (vegeu el gràfic III-6.1).
- Dur a terme el seguiment dels joves amb renda d'emancipació i reforçar els protocols de coordinació, seguiment i avaluació necessaris amb les entitats que treballen l'emancipació.
- Fer el seguiment dels joves amb mesura de justícia, amb renda d'emancipació i desenvolupar els protocols de coordinació, seguiment i avaluació necessaris.
- Realitzar el seguiment dels concerts d'habitatge i acompanyament.
- Gestionar i supervisar els recursos d'habitatge per a justícia juvenil.

L'objectiu general d'aquest pla és facilitar la inclusió i la participació social del col·lectiu jove definit en si mateix, mitjançant el suport, l'acompanyament i l'orientació en el procés cap a la seva autonomia, maduració personal i professional.

El I Pla Estratègic d'Autonomia Personal dels Joves amb Mesura Administrativa ha tingut una vigència de 2016-2020. Mitjan-

çant el I Pla Estratègic 2016-2020, es crea la Xarxa Pública de Serveis d'Emancipació de la Conselleria d'Afers Socials i Esports. Aquesta xarxa ha permès donar suport al procés integral de joves de 18 a 25 anys en procés d'autonomia personal que han estat objecte d'una mesura de protecció o d'una mesura de justícia juvenil, a través dels serveis de renda, habitatge i acompanyament.

Per possibilitar els objectius d'inclusió i participació social dels joves, el contingut del pla inclou:

- Renda d'emancipació: adreçada a proporcionar una prestació econòmica mensual per a persones joves en procés d'autonomia personal.
- Servei d'habitatge: allotjament temporal adreçat a joves amb dificultats d'accés a un habitatge a causa de la seva situació sociofamiliar o socioeconòmica i a qui cal prestar un suport i una intervenció socioeducativa per arribar a aconseguir la plena emancipació.
- Servei d'acompanyament: acompanyament socioeducatiu amb la finalitat de donar suport al seu procés d'autonomia personal vers la seva i participació social per als joves.

Durant el 2020 s'ha treballat en l'avaluació del I Pla Estratègic d'Autonomia Personal dels Joves amb Mesura Administrativa i l'elaboració del segon pla estratègic per als anys 2021-2025.

A grans trets, com a resultats de l'avaluació³ del primer pla, podem dir:

- En relació amb l'objectiu 1 del pla, de promoure accions específiques de formació i inserció laboral per a joves en procés d'autonomia personal, cal esmentar, en primer lloc, l'impuls que suposà el SOIB Jove per atendre les especificitats dels joves tant en procés de formació com en procés d'inserció laboral.
- En relació amb l'objectiu 2, de garantir una prestació social de tipus econòmic, s'ha fet el desplegament normatiu que es pot consultar als enllaços següents:
 - Normativa infància, joventut i famílies.
 - Normativa planificació, equipaments i formació.
- Per donar compliment a l'objectiu 3, de disposar d'habitatges per a l'autonomia personal, es va crear la xarxa d'habitatges d'emancipació a través del Decret 40/2017, de 25 d'agost, sobre els criteris d'autorització i acreditació dels serveis per a joves en procés d'emancipació, i de regulació de la renda d'autonomia personal per a joves que han estat sotmesos a mesures de justícia juvenil.

Cal assenyalar que la prestació d'acompanyament s'inclou dins la prestació d'habitatge, encara que també s'ofereix als usuaris que no estan dins el servei d'habitatge (vegeu el gràfic III-6.2).

3. Conselleria d'Afers Socials i Esports (GOIB) (2021). *II Pla Estratègic d'autonomia personal de les persones joves extutelades de les Illes Balears 2021-2025*.

6.3.4. ALTRES ACTUACIONS

6.3.4.1. Punts de trobada familiar de les Illes Balears (PTF-IB)

Els punts de trobada familiar (PTF) es distribueixen per centres educatius, d'acord amb els jutjats, per facilitar la comunicació entre pares i fills en situacions de dificultats per ruptura o separació familiar.

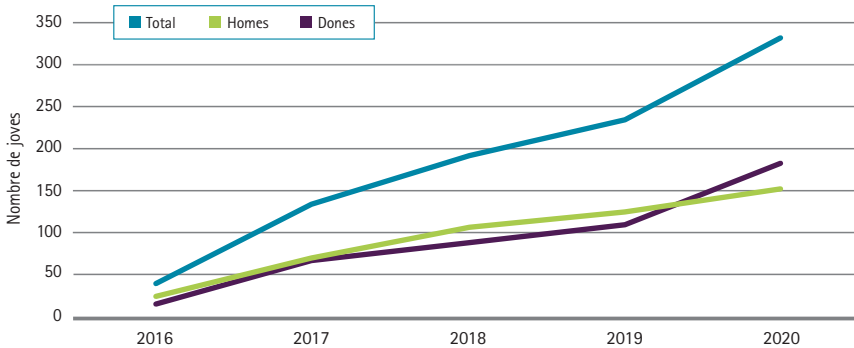
Ha tingut especial rellevància l'impuls de la comissió de seguiment de punts de trobada recollida a la resolució de la consellera d'Afers Socials i Esports de 23 d'octubre de 2019, per la qual es modifiquen la composició i la regulació de la comissió tècnica de seguiment dels punts de trobada familiar per derivació judicial. Durant el 2020 s'han atès 436 persones.

Al llarg de 2020 s'han dut a terme diferents actuacions per reforçar la intervenció psicoeducativa al servei.

Les intervencions terapèutiques en interferències parentals són intervencions específiques per a les situacions familiars en què es detecten interferències familiars. Aquesta intervenció permet tractar de manera més intensiva i específica aquestes famílies per millorar les seves pautes relacionals.

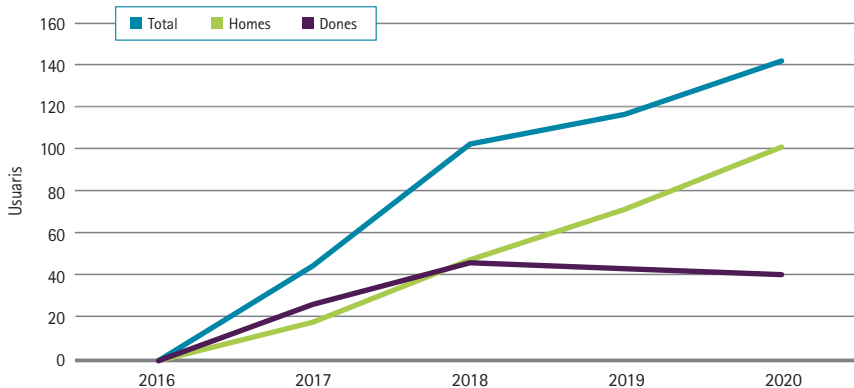
S'han posat en marxa tallers grupals per a pares i mares per millorar les competències familiars i aprendre habilitats de resolució de conflictes amb la finalitat de millorar l'eficàcia de les intervencions.

Gràfic III-6.1.
Persones joves amb renda (2016-2020)

Font: Memòria anual IMAS (2020), Consell de Mallorca

Gràfic III-6.2.
Usuaris del servei d'habitatge (2016-2020)

Font: Memòria anual IMAS (2020), Consell de Mallorca

6.3.4.2. Programa de la figura professional tècnica en intervenció sociocomunitària (TISOC)

La Conselleria d'Afers Socials i Esports ha cofinançat el darrer període del projecte d'inversió TISOC mitjançant la figura pro-

fessional de l'educador social als centres educatius de secundària de les Illes Balears.

El 31 d'agost de 2020, la Conselleria d'Afers Socials i Esports, juntament amb la Conselleria d'Educació, Universitat i Recerca, posen fi al conveni de col·laboració

subscrit entre ambdues conselleries que ha permès la contractació fins a arribar a un total de 26 professionals d'educació social, el darrer any 2020. Aquest projecte ha tingut una durada de 4 anys (2017-2020), amb valoracions molt positives des de diferents àmbits: comunitat educativa (pares, mares, alumnat, professorat), professionals dels serveis socials, sanitari (centres de salut) i entitats del tercer sector. Per aquest motiu, des de la Conselleria d'Educació, Universitat i Recerca manifesten que hi ha perspectives de continuïtat amb vista al curs escolar 2020/2021 quant a la inclusió de la figura professional d'educador social als instituts d'educació secundària de les Illes Balears.

6.3.4.3. Projectes de desenvolupament del poble gitano

Dins d'aquest grup de necessitats es poden incloure les accions vinculades a la gestió i el seguiment del conveni de col·laboració amb el Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat per dur a terme projectes de desenvolupament del poble gitano.

Les seves principals dificultats socials tenen a veure amb l'actuació econòmica i la inserció social, la quantitat de població que està en situació de pobresa, la inserció escolar, la promoció social de la dona i l'accés a l'habitatge.

El projecte atén un col·lectiu de prop de 500 persones de totes les edats, d'ètnia gitana, que viuen al nucli urbà de Palma, en un total de 150 famílies. L'Estratègia nacional per a la inclusió social de la població gitana a Espanya 2012-2020, tot i que no disposa de dades exactes,

xifra la població gitana en aproximadament 750.000 persones (entre 800.000 i 1.000.000 de persones, segons l'estudi de FOESSA).

6.3.4.4. Atenció social a persones implicades en un procediment judicial

El Servei d'atenció social a persones implicades en un procediment judicial és un servei d'atenció a les persones amb problemàtica judicial i té com a objectiu principal facilitar la compatibilitat de l'Administració de justícia amb un procés d'habilitació personal i sociofamiliar.

- L'entitat concertada ha estat la Fundació Instituto de Reinserción Social (IRES), amb qui s'ha fet una formalització per a l'any 2020, amb un import total de 225.274,4 euros.
- Els usuaris del servei el 2020 han estat 1.152 persones a les Balears. Per partit judicial, corresponen a Palma un 27 % dels casos, a Inca un 16 %, a Manacor un 8 %, un 17 % a Maó, un 5 % a Ciutadella i un 27 % a Eivissa.

Per gènere, el 60 % són homes, i el 40 %, dones.

Aquest servei està regulat pel Decret 9/2020, de 7 de febrer, de principis generals, pel qual s'estableixen els criteris d'autorització i acreditació del servei d'atenció social a persones implicades en un procediment judicial. Es determinen les condicions generals, funcionals i materials, els recursos humans i perfils professionals, així com es relacionen els drets de les persones beneficiàries.

6.4.

NECESSITATS D'ATENCIÓ PRIORITÀRIA PER MANCANCES MATERIALS I DE RECURSOS SOCIALS

6.4.1. FINANÇAMENT DE PROGRAMES SOCIALS EN RESPOSTA A LA CRISI DE LA COVID

La irrupció de la pandèmia al territori espanyol i, en especial, a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears ha provocat des del mes de març un greu impacte en l'economia, amb una situació pràcticament de paràlisi.

La prestació social covid-19 és un ajut econòmic dinerari corresponent als mesos d'abril i maig, adreçat a persones afectades per la crisi sanitària de la covid-19 i que, per la seva situació administrativa, no han pogut accedir a cap altra ajuda (RESOGA, ERTO, prestació per desocupació, etc.) ni prestació pública. S'han concedit 2.377 ajuts que han permès accedir a 4.385 beneficiaris.

S'han atorgat subvencions a entitats del tercer sector d'acció social per a la cobertura de necessitats bàsiques. L'objecte dels projectes presentats és finançar l'adquisició d'aliments i productes de primera necessitat per al seu repartiment entre famílies de les Illes Balears en situació de precarietat econòmica provocada o agreujada per la crisi econòmica generada per la covid-19. L'import total de les deu subvencions ha estat de 2.749.438,8 euros.

Hi ha hagut dues subvencions lliurades a dos grans bancs d'aliments com són Creu Roja Balears: ajudes bàsiques, aliments i productes d'higiene crisi covid-19, per import de 170.000 euros, i la Fundació Banc d'Aliments: aliments covid-19, per import de 130.000 euros.

6.4.2. PRESTACIONS NO CONTRIBUTIVES (PNC)

Les pensions no contributives són uns ingressos econòmics mensuals que l'Estat garanteix a les persones que no tenen prou recursos per a la seva subsistència i no poden acollir-se —per manca de cotització a la Seguretat Social— a les pensions contributives.

Les persones beneficiàries de PNC han de complir els requisits següents:

- Viuen dins del territori espanyol, són residents o ciutadans legals.
- No tenen cap pensió contributiva en el moment de sol·licitar l'ajuda, bé sigui per no haver cotitzat mai o per no tenir el temps necessari per accedir a alguna pensió.
- No disposen de prou ingressos i ho poden demostrar o es pot comprovar.

Aquestes pensions s'aporten per jubilació per a adults majors de 65 anys; per invalidesa a persones que demostrin que la seva minusvalidesa és almenys del 65 %, i perfil a càrrec de menor de 18 anys o afectat per alguna discapacitat del 65 % o més. El Govern gestiona aquesta pres-

tació d'acord amb el Govern de l'Estat, mitjançant un conveni entre l'Imsero i el Govern, a la gestió de les pensions no contributives de la Seguretat Social.

- Les persones beneficiàries, fins al 31 de desembre de 2020, són 7.688:
 - 4.117 pensionistes no contributius de jubilació.
 - 3.571 pensionistes no contributius d'invalidesa.

6.4.3. COMPLEMENT DE LLOGUER

És un complement establert per a les persones titulars de pensions no contributives de jubilació i invalidesa de la Seguretat Social que resideixen a un habitatge en règim de lloguer i dur a terme el seguiment i control de la convocatòria de lloguers.

Es tracta d'un complement de pensió adreçat a les persones pensionistes, en la modalitat no contributiva, que acreditin que no tenen un habitatge en propietat i que tenen com a residència habitual un habitatge llogat a propietaris amb els quals no tenen relació de parentiu fins al tercer grau.

L'any 2020 han estat 740 persones beneficiàries de la prestació amb una quantia total de 388.500,0 euros.

6.4.4. AJUDA ECONÒMICA DE CARÀCTER SOCIAL

Es tracta d'un ajut econòmic de caràcter social, complementari de les pensions no contributives. Les persones amb dret a

beneficiar-se d'aquesta ajuda autonòmica continuaran sent els que cobrin pensions no contributives, tots amb baixos recursos econòmics. Aquesta prestació no té la consideració de subvenció, atès que es configura com una prestació autonòmica complementària d'altres prestacions. Els beneficiaris la cobren mitjançant un ingrés bancari directe en els seus comptes.

L'any 2020 s'han gestionat 309 sol·licituds, així com ho estableix el Decret 42/2016, pel qual es crea l'ajut econòmic de caràcter social. S'han resolt favorablement 196 expedients per sol·licitud, amb un compromís de crèdit de 34.300,0 euros.

6.4.5. RENDA SOCIAL GARANTIDA (RSG)

El 13 d'abril de 2016 s'aprova la Llei 5/2016, de renda social garantida, que va entrar en vigor el 16 de maig de 2016. La Llei es configura com un dret subjectiu adreçat a situacions de vulnerabilitat econòmica. Des de l'entrada en vigor, se n'han ampliat els supòsits de cobertura.

La renda social garantida (o RESOGA) és una prestació econòmica periòdica finalista adreçada a cobrir les despeses bàsiques de les persones, famílies o altres nuclis de convivència que es trobin en situació de pobresa. La percepció de la renda no implica la participació en programes o activitats, però sí que obliga al compliment dels deures d'aliments, prevists a l'article 142 i següents del Codi civil.

Es tracta d'una renda garantida, un dret reconegut per a qualsevol persona amb tres anys de residència a les Illes i dificul-

tats econòmiques acreditades. Aquest matís de reconeixement de dret i de no vinculació a un pressupost variable configura la garantia de percebre, sense límit de temps, mentre es mantinguin les condicions de necessitat.

L'any 2020 ha estat un any especial per motiu de la covid-19. La pandèmia generalitzada ha suposat, en matèria de renda social garantida, una nova regulació de la prestació. Així, aprovat per l'Estat l'ingrés mínim vital i, sobre la base de l'experiència de la Llei 5/2016, el 12 de juny de 2020 s'aprovà el Decret Llei 10/2020, de prestacions socials de les Illes Balears, que regula, en el títol II, la renda social garantida, i deroga, en la disposició transitòria única, la Llei 5/2016. No obstant la derogació de la Llei 5/2016, existeix un període de convivència entre ambdues regulacions, ja que el traspàs de renda social garantida es farà d'acord amb la disposició transitòria tercera del Decret Llei 10/2020. És a dir, una vegada les persones interessades tinguin la resolució denegatòria de l'ingrés mínim vital i prèvia comprovació del compliment dels requisits del Decret Llei 10/2020.

Respecte al col·lectiu beneficiari, la norma continua com una eina de protecció per a les persones en situació de vulnerabilitat econòmica. La modificació més substancial es produeix quant a les persones que la poden demanar, ja que s'amplia a totes les persones majors de 23 anys (18 en el cas que tinguin menors o incapacitats a càrrec) que compleixin els requisits establerts a l'article 20.

Quant als titulars de la prestació, el mes de desembre de 2020 hi havia 7.823 titu-

lars en nòmina respecte a la regulació de la Llei 5/2016 i 65 respecte a la del Decret Llei 10/2020.

D'altra banda, durant l'estat d'alarma es va tramitar, als mesos d'abril i maig de 2020, una renda social excepcional i específica amb finançament de l'Estat. Es concediren 6.301 ajudes per un import total de 6.349.061,8 euros, dels quals 6.352.827 euros es finançaren a través del fons finalista de l'Estat.

6.4.6. COMPLEMENT DE RENDES DE LES ILLES BALEARS A LES PENSIONS NO CONTRIBUTIVES (PNC)

Es tracta d'una prestació social de caràcter econòmic que té per objecte adequar la pensió no contributiva del sistema de Seguretat Social al nivell de vida de les Illes Balears relacionada amb la Llei 10/2020, de 12 de juny, de prestacions socials de caràcter econòmic.

Està destinada a les persones titulars de la pensió no contributiva (PNC).

Es tramita des dels serveis tècnics de l'administració autonòmica, la Conselleria d'Afers Socials i Esports (Servei de Prestacions Socials).

Quant a l'import i durada de la renda, el complement de les pensions no contributives es calcula afegint un màxim del 24,9%, en funció dels ingressos declarats, a la quantia resultant de la pensió.

L'any 2020 el pressupost destinat a aquest complement ha estat de 388.500,0 euros,

arribant a un total de 740 persones beneficiàries.

6.4.7. AJUDES ECONÒMIQUES URGENTS DE SUPORT FAMILIAR I SUPORT ALS PROCESSOS D'INSERCIÓ

Els ajuts d'urgència social són prestacions social de caràcter econòmic del sistema públic de Serveis Socials acotats per concepte i temporalment. Estan relacionades amb l'article 79c de la Llei 10/2020, de 12 de juny, de prestacions socials de caràcter econòmic.

Tenen per finalitat resoldre situacions que requereixen urgència en el suport econòmic que afecten persones o unitats de convivència que, per situacions sobrevingudes, despeses imprevistes, dèficit temporal d'ingressos econòmics, emergències, suport familiar o processos d'inserció social, donen lloc a una situació de necessitat d'accés a recursos de primera necessitat. Entren dins aquesta categoria les ajudes de suport familiar i reforç dels processos d'inserció social.

6.5.

PRESTACIONS BÀSIQUES DE SERVEIS SOCIALS DE LES CORPORACIONS LOCALS

Les prestacions bàsiques de serveis socials de les corporacions locals queden recollides a la Cartera de serveis socials. Aquest instrument determina el conjunt de pres-

tacions del sistema públic de serveis socials i garanteix, com a mínim, que es prestin a tot el territori de les Illes Balears i que siguin exigibles com a dret subjectiu en el cas que es tracti de prestacions garantides.

Aquestes prestacions es materialitzen, per una banda, a través de la gestió i el seguiment del conveni de col·laboració amb el Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat per al desenvolupament de les prestacions bàsiques de serveis socials de les corporacions locals i, per una altra, a través dels convenis següents⁴:

- Conveni de col·laboració entre la Conselleria d'Afers Socials i Esports i els consells insulars per al finançament dels serveis socials comunitaris bàsics per als anys 2020-2021.

El Pla de Finançament dels Serveis Socials Comunitaris Bàsics per a l'any 2020 inclou com a acció complementària el SAD social/família, un programa específic per garantir el dret bàsic d'alimentació, oci i cultura de menors durant les vacances escolars i la conciliació de la vida familiar i laboral.

El 30 d'octubre de 2019, la Conferència Sectorial de Serveis Socials de les Illes Balears va aprovar el pla de finançament pluriennal amb l'objectiu, entre d'altres, de garantir l'estabilitat dels equips de professionals de les unitats de treball socials (UTS). El pla conté els imports de distribució per a l'any 2020 i 2021. El crèdit per al desenvolupament

4. Convenis Serveis Socials Comunitaris Bàsics 2020-2021 (2021). *Documents i guies per a la presentació i avaluació dels programes dels serveis socials comunitaris bàsics 2020-2021*. <http://www.caib.es/govern/sac/fitxa.do?codi=3630317&codu=3832035&lang=ca>.

lupament dels serveis socials comunitaris bàsics per a l'any 2020 és d'11.547.564,5 euros.

- Conveni de col·laboració entre la Conselleria d'Afers Socials i Esports i els consells insulars per al finançament dels serveis socials comunitaris bàsics per als anys 2020 i 2021 en concepte de mesures urgents extraordinàries per fer front a l'impacte econòmic i social de la covid-19.

El Ple del Consell Territorial celebrat el dia 20 de març de 2020 va aprovar un fons social extraordinari destinat exclusivament a les conseqüències socials de la covid-19. El crèdit que s'aprova per distribuir a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears és de 7.453.028,0 euros, dels quals 2.031.215,8 euros es distribueixen entre consells insulars i ajuntaments mitjançant conveni.

En data de 31 de març de 2020, en sessió extraordinària de la Conferència Sectorial de Serveis Socials de les Illes Balears, s'aproven els criteris i la distribució del fons social extraordinari destinat exclusivament a les conseqüències socials de la covid-19. Per calcular la distribució de l'import que correspon a cada illa, es van adoptar uns criteris molts semblants als adoptats per l'Estat en l'article 2 del RDL 8/2020, d'acord amb les variables següents:

- Població (pondera el 90 %).
- Població dependent major de 65 (pondera el 5 %).
- Població menor de 16 anys (pondera el 5 %).

- Import mínim garantit de 3.000 euros a cada municipi.
- Al Consell Insular de Formentera se li garanteix un import de 20.000 euros.

En data de 24 de novembre de 2020, la consellera d'Afers Socials i Esports va ordenar l'inici de l'expedient d'addenda de modificació del conveni de col·laboració entre la Conselleria d'Afers Socials i Esports i els consells insulars per al finançament dels serveis socials comunitaris bàsics per als anys 2020 i 2021 en concepte d'ajuts econòmics per fer front a situacions socials extraordinàries derivades de la covid-19 per un import d'1.000.000,0 euros.

6.6.

CONSELL INSULAR DE MALLORCA IMAS

6.6.1. DESPESA ECONÒMICA DE L'IMAS

El pressupost de l'IMAS per al 2020, va ser de 213.658.357,5 (vegeu el quadre IIIA-6.1.).

6.6.2. ÀREA DE GENT GRAN

La xarxa assistencial de l'IMAS en matèria de centres residencials i centres de dia propis i concertats i serveis especialitzats d'atenció gestiona 1.912 places. L'IMAS disposa de 1.702 places residencials, 1.002 a centres propis i 910 a places concertades. També disposa de 210 places a centres de dia.

Els centres estan distribuïts a distints indrets de Mallorca i donen resposta al criteri d'accessibilitat i territorialització de recursos. Estan adaptats a la normativa legal vigent i a la normativa d'accessibilitat.

Centres residencials de gestió pròpia:

Residència Bartomeu Quetgles: 100 places.

Residència Huialfàs, sa Pobla. 48 places.

Residència Bonanova: 382 places.

Residència Llar dels Ancians: 266 places.

Residència Oms/Sant Miquel: 96 places.

Centres de dia de gestió pròpia:

Centre de dia Bartomeu Quetglas de Felanitx: 15 places.

Centre de dia Llar dels Ancians: 20 places.

Centre de dia Reina Sofia: 25 places.

Centre de dia Can Clar, de Lluçmajor: 30 places.

Centre de dia Oms/Sant Miquel: 20 places.

El nombre de persones ateses per centre, règim d'estada, grau de dependència i sexe, es poden observar a les taules (vegeu el quadre IIIA-6.2.a. i el quadre IIIA-6.2.b.).

El Programa de Prioritat Social, durant aquest període, ha suspès l'activitat per la situació provocada per la covid-19. El personal ha donat suport a altres recursos de l'àrea.

El programa de gestió del servei d'atenció integral a domicili SAID, que procura aten-

ció especialitzada a domicili, té l'objectiu que l'any 2023 estigui estès per tot Mallorca. L'any 2020 arribà a 17 municipis, i va atendre 168 usuaris, 107 dones i 61 homes. Amb grau de dependència I, es dona atenció a 35 persones; amb grau de dependència II, a 24 persones, i amb grau de dependència III, a 31 persones.

Les llars socioculturals de gent gran varen ser suspeses per la situació provocada per la covid-19. Igualment, el personal ha donat suport a altres recursos de l'àrea.

El programa de memòria i altres reptes quotidians va aconseguir la participació de 1.345 persones majors, totes de la part forana de Mallorca.

El Programa d'Intervenció Psicosocial va atendre 211 persones, 186 dones i 25 homes.

6.6.3. ÀREA DE PERSONES AMB DISCAPACITAT

Pel que fa a l'activitat del servei de suport a l'accessibilitat, cal destacar que s'han constituït 96 nous expedients, s'han dut a terme 80 visites, s'han efectuat 30 revisions de plànols i redactat 13 informes. Així mateix, s'han atès 101 consultes.

El servei d'interpretació de la llengua de signes va atendre 204 persones. Es realitzaren 2.684 serveis, 83 d'aquests suspesos, sent la majoria de l'àmbit sanitari (902).

La Xarxa Pública d'Atenció a Persones amb Discapacitat i Drets Socials gestiona 35.100 places i dona atenció a 4.279 persones.

Van ser ateses 707 persones en Serveis d'Atenció Integral i Promoció de l'Autonomia. El Servei d'Habilitació i Teràpia Ocupacional va atendre 18 dones i 20 homes; 1.589 persones passaren per serveis ocupacionals, 896 homes i 693 dones. A centre de dia es van atendre 633 persones, 248 dones i 417 homes. En serveis residencials es donà atenció a 370 persones —162 dones i 230 homes—, mentre que 344 persones varen comptar amb serveis de suport a l'habitatge (165 dones i 179 homes).

El programa Eines-Cuina va comptar amb 19 participants, 10 dones i 9 homes. Es van fer dos cursos de formació.

El programa mixt de formació i ocupació Raixa 2018 va comptar amb 10 participants, dues dones i vuit homes, i una especialitat formativa.

El programa mixt de formació i ocupació Eines-Manteniment d'Edificis va comptar amb cinc participants, tots homes. S'impartí una especialitat formativa pròpia.

El Servei de Promoció, Manteniment i Recuperació de l'Autonomia Funcional per a Persones amb Discapacitat Física Sobrevinguda de Mallorca dona atenció a 194 persones, 83 dones i 111 homes. Es comptà amb dues entitats prestadores de serveis, que oferiren 115 places.

El Servei d'Atenció Integral de Persones amb Discapacitat Física va atendre a 211 persones, 80 dones i 131 homes. Es comptà amb tres entitats prestadores de serveis, que oferiren 175 places contractades.

El Servei d'Atenció Integral de Persones amb Discapacitat Sensorial Auditiva va atendre 285 persones, 148 dones i 137 homes. Es comptà amb una entitat prestadora del servei, amb 190 places concertades amb ASPAS.

El Servei d'Habilitació i Teràpia Ocupacional per a Persones amb Discapacitat Física va atendre 38 persones, 18 dones i 20 homes. Comptaren amb dues entitats prestadores del servei, amb 30 places concertades.

El Servei d'Habitatge Supervisat per a Persones amb Discapacitat Física va donar atenció a 21 persones, 3 dones i 18 homes. Comptà amb una entitat prestadora del servei, amb 18 places concertades amb Aproscum.

El Servei de Centre de Dia per a Persones amb Discapacitat Física va atendre 114 persones, 42 dones i 72 homes. Comptaren amb tres entitats prestadores del servei, que gestionaren 50 places concertades i 3 places de transport adaptat.

El Servei de Funció Tutelar de Persones amb Discapacitat Intel·lectual i/o Trastorn del Desenvolupament va atendre 226 persones, 99 dones i 127 homes. Comptà amb cinc entitats prestadores del servei, que gestionaren 224 places concertades (vegeu el quadre IIIA-6.3).

El Servei de Suport a l'Habitatge per a Persones amb Discapacitat Intel·lectual i/o Trastorn del Desenvolupament va atendre 219 persones, 107 dones i 112 homes. Comptà amb tres entitats prestadores del servei, amb 208 places concertades.

El Servei Ocupacional per a Persones amb Discapacitat Intel·lectual i/o Trastorn del Desenvolupament va atendre 1.589 persones, 693 dones i 896 homes. Comptà amb deu entitats prestadores del servei.

Les ajudes econòmiques individuals per a persones amb discapacitat varen rebre 609 sol·licituds.

L'import de la convocatòria va ser de 300.000 euros, dels quals es concediren 280.861 euros.

La convocatòria d'ajudes econòmiques a entitats que duen a terme activitats en matèria de serveis socials va distribuir 280.861 euros entre 23 entitats beneficiàries.

Se subvencionà un projecte de l'Agrupació d'Entitats de Salut Mental per valor de 344.380,7 euros.

6.6.4. ÀREA D'INCLUSIÓ SOCIAL

L'equip de valoració, derivació i seguiment de la Xarxa d'Inserció Social va atendre 284 persones, 74 dones i 210 homes.

El centre d'acollida i inserció social Ca l'Ardiaca va tenir 363 persones acollides, 78 dones i 285 homes.

Al Servei de Primera Acollida es van acollir 367 persones, 108 dones i 259 homes (vegeu el quadre IIIA-6.5).

El Centre d'Acollida i Inserció Social Sa Placeta va atendre 113 persones, 29 dones i 84 homes.

Al Centre d'acollida i inserció social Casa de Família, centre de mitjana exigència, es van atendre 239 persones, 52 dones i 187 homes.

El programa d'acollida i allotjament a la part forana Alberg de Manacor va atendre 52 persones, 13 dones i 39 homes.

Servei d'Atenció i Inserció Social (AIS) va atendre 133 persones, 29 dones i 104 homes.

El Servei Residencial va atendre 101 persones, 23 dones, 78 homes.

El servei Mar 6 va atendre cinc persones, tots homes.

El programa de reinserció social per a població penitenciària i exreclusos va atendre 18 persones, 1 dona i 17 homes.

Els programes Housing First i Housing Led varen atendre 41 persones (8 dones i 33 homes) el primer i 63 persones (31 dones i 32 homes) el segon.

La unitat mòbil d'emergència social va atendre 1.420 persones, 263 dones i 1.157 homes.

El Programa d'Inserció Sociolaboral va atendre 88 persones, 20 dones i 68 homes.

El programa d'ajudes econòmiques a entitats que duen a terme activitats de suport als serveis socials d'atenció primària i activitats de suport per a persones en situació d'exclusió social amb problemes afegits de salut va subvencionar tres projectes de Càritas Diocesana de Mallorca, Creu Roja i Can Gazà,

per valor de 319.836,3 euros, 199.171,4 euros i 57.000 euros, respectivament.

El programa Renda Mínima d'Inserció (RMI) va atendre 1.520 persones titulars —1.084 dones i 436 homes— i 1.782 persones beneficiàries. El 31 de desembre de l'any 2020 hi havia 1.785 persones perceptores i beneficiàries, la qual cosa va suposar l'atenció a 1.520 famílies, amb 1.125 beneficiaris menors d'edat. Durant el mateix any, es reberen i aprovaren 706 noves sol·licituds (un 87,9% sobre el total de sol·licituds rebudes).

El Programa de Formació i Captació per a la Inserció Sociolaboral de Col·lectius Vulnerables va comptar amb 282 persones participants en els programes formatius, 182 dones i 100 homes. Varen dur a terme pràctiques formatives en empreses externes 78 persones, de les quals 41 eren dones, i 37, homes.

Cal destacar que durant l'any 2020 es varen prestar serveis d'acolliment residencial temporal i suport a persones adultes en situació d'emergència social per covid-19, sensesostre i exclusió social. De març a juny de 2020 s'acolliren 51 persones a Sant Ferran (10 dones i 41 homes) i 48 a Son Pardo (34 dones i 65 homes), i de maig a desembre de 2020 s'acolliren 35 persones a Es Molinar (1 dona i 34 homes), 14 persones a Ruberts (14 homes) i 22 persones a Son Ribes (3 dones i 19 homes).

6.6.5. ATENCIÓ A LES DROGODEPENDÈNCIES

Pel que fa a la Unitat de Conductes Adictives, es van atendre 1.883 persones

(458 dones i 1.425 homes). Varen entrar al programa 421 casos nous; d'aquests, 294 homes i 127 dones (vegeu els quadres IIIA-6.6. Distribució dels casos per tipus d'addicció i fase del tractament, i IIIA-6.7. Situació laboral de les persones usuàries de les UCA).

La secció de suport tècnic municipal va haver de suspendre la seva activitat degut a la situació provocada per la covid-19.

6.6.6. SERVEI D'INFÀNCIA I FAMÍLIA

L'àrea responsable de la protecció a la infància de Mallorca ha generat 1.746 expedients actius l'any 2020, dels quals el desembre del mateix any n'hi havia 1.621. Es varen tancar de manera definitiva 132 expedients. Hi ha hagut 127 obertures d'expedients nous de protecció. Al 31 de desembre de 2020 hi havia 458 diligències informatives pendents de valoració. El Programa de Primera Valoració i Urgències va rebre 2.158 demandes.

El principal motiu de demanda al servei correspon a demandes de sol·licitud d'assessorament i intervenció (848), seguides de demandes per incapacitat de control de la conducta del menor (402), 233 demandes varen ser relacionades amb la família. Quant a situacions de maltractament patides per menors, varen registrar-se 196 casos de negligència o abandonament físic, 214 d'abús sexual, un d'explotació sexual, 82 de maltractament físic, 57 de maltractament psíquic, 26 situacions temporals que impedièn encarregar-se dels menors, 38 casos de menors estrangers no acompanyats, 47 de maltractament prenatal, 6

d'abandonament, una sol·licitud d'acolliment familiar i 7 casos d'orfenesa o d'impossible cura dels menors.

El Programa de Valoració d'Abús Sexual Infantil (UVASI) va valorar 419 menors, 312 dones i 107 homes. D'aquests, 31 casos tenien fins a 6 anys, 121 casos tenien edats situades entre els 7 i els 12 anys, i 99 amb edats compreses entre els 13 i els 18 anys.

La tipologia d'abús fou la següent: 355 casos d'abús sexual, 41 d'agressió sexual, 21 d'exhibicionisme i provocació sexual i 2 d'explotació sexual infantil.

Pel que fa als menors estrangers no acompanyats, es varen atendre 38 nous casos.

Els menors de 14 anys (no imputables penalment) que cometeren infraccions a la norma varen ser 359. D'aquests, 255 foren homes i 101 dones.

La secció territorial del servei de protecció de menors va atendre 1.023 casos.

Durant l'any 2020, 622 persones han estat en règim d'acolliment familiar. Varen iniciar un acolliment 54 menors l'any 2020 i 86 el finalitzaren. Els acollits el 31 de desembre de 2020 eren un total de 553.

L'Acolliment Familiar d'Urgència va atendre 43 menors, 29 de sexe femení i 14 de sexe masculí. D'aquests, 21 foren nous acolliments (14 dones i 7 homes).

Finalitzaren 28 acolliments (20 de dones i 8 d'homes).

Els acolliments permanents en família pròpia varen ser 363 (173 dones i 190 homes).

Amb la mateixa família, se'n formalitzaren 40 i en finalitzaren 40. Amb família externa, se'n formalitzaren 7 i n'acabaren 14. La majoria finalitzaren per compliment de la majoria d'edat del menor.

El programa de suport per analitzar i fer el seguiment de famílies acollidores per garantir una estabilitat física, emocional i relacional als menors que hi romanen va atendre un total de 452 casos, 221 dones i 231 homes.

Es produïren 55 noves sol·licituds per poder ser famílies acollidores.

El Programa d'Espais de Trobada familiar ha estat utilitzat per 204 persones menors d'edat, 105 dones i 99 homes.

Secció d'adopcions

Durant l'any 2020 es varen adoptar 21 infants en la modalitat d'adopció nacional (9 nines i 12 nins). Hi ha 53 menors d'edat amb delegació de guarda amb finalitat d'adopció (24 nines i 29 nins).

Durant l'any 2020 es varen rebre 26 noves sol·licituds d'adopció nacional i 21 d'adopció internacional. Les sol·licituds d'adopció internacional van ser 7 per a l'Índia, 4 per a la Xina, 3 per a les Filipines i una per a Colòmbia, Hondures, República Dominicana i Vietnam.

El Programa de Recerca d'Orígens va rebre 14 noves sol·licituds, i van ser resolts 6 casos.

El Programa de Suport per a Persones Menors d'Edat amb Mesura de Delegació de Guarda amb Finalitat Adoptiva i Postadopció ha ofert suport a 85 menors, 53 d'ells amb delegació de guarda amb finalitat adoptiva i 32 en període de postadopció.

El Programa d'Infància i Família (programa d'intervenció psicoterapèutica) va atendre 415 casos de nins i adolescents (229 nines i 186 nins), dels quals 111 van ser nous casos. En tancaren 179 casos, 111 per consecució dels objectius proposats, 19 per abandonament del tractament, un per canvi de residència, 17 per compliment de la majoria d'edat, 8 per fi d'estudi i valoració, 8 per derivació a un altre servei i dos casos que havien estat acceptats i no arribaren a acudir al servei.

El Programa d'Intervenció per a Famílies amb Adolescents en Situació de Crisi va atendre 49 famílies i 53 adolescents, de les quals 32 famílies van ser altes.

El Programa d'Intervenció Familiar de Treball del Vincle Parental va atendre 45 menors d'edat pertanyents a 39 nuclis familiars.

El Programa d'Intervenció Familiar al Domicili va atendre 319 menors d'edat, 172 nines i 147 nins.

El Programa d'Atenció Residencial gestiona 381 places, 75 de titularitat pública i 306 de titularitat privada. Va atendre 518 menors (218 nines i 300 nins). Durant el 2020 es produïren 154 altes i 174 baixes. El 31 de desembre de 2020 les altes a centres residencials eren de 345. Els motius d'alta es poden observar al qua-

dre IIIA-6.8.a. Distribució d'altes a centres residencials per motiu d'ingrés. Els motius de les baixes es poden apreciar al quadre IIIA-6.8.b. Distribució per motiu de baixa d'acolliment residencial.

El 31 de desembre de 2021 hi havia un total de 84 menors d'edat estrangers no acompanyats acollits a centres residencials (1 nina i 83 nins). Trenta-set joves tenien 17 anys; 23, 16 anys; 14, 15 anys; 6, 14 anys; 1 de 12 anys; 1 de 13 anys i 1 de 18 anys.

Cal destacar l'activitat del Servei de Participació de la Infància i Adolescència. El Consell de la Infància i l'Adolescència va comptar amb 65 participants, 36 dones i 29 homes. Celebrà tres sessions ordinàries, una via Zoom, i una sessió de control parlamentari.

6.6.7. SERVEIS D'ATENCIÓ A LA CIUTADANIA

En total, es varen atendre 54.275 demandes.

Al Programa de Famílies Nombroses, el 31 de desembre de 2020 es comptabilitzaren un total de 14.139 títols en vigor, 12.135 de categoria general i 2.004 de categoria especial. Durant el 2020 es varen tramitar 232 títols nous de categoria general i 10 de categoria especial. Es dugueren a terme 1.077 renovacions de categoria general i 423 de categoria especial.

Finalment, el Servei d'Inspecció i Expedients Sancionadors va dur a terme 80 inspeccions, tramità 31 expedients d'inspecció, 12 expedients sancionadors i va fer 65 visites d'inspecció prèvia a l'autorització i acreditació d'un servei. Els àmbits d'inspecció que

més activitat presentaren varen ser el de persones majors (55 inspeccions), persones amb discapacitat (17) i l'àmbit d'infància i família, que va rebre 8 inspeccions.

Convocatòria d'ajudes econòmiques a entitats que duen a terme activitats en matèria de serveis socials.

Durant l'any 2020 es concediren les següents ajudes econòmiques a les entitats que figuren al quadre IIIA-6.4. Import concedit per entitat i projecte.

6.7.

CONSELL INSULAR DE MENORCA

El Departament de Benestar Social i Família del Consell Insular de Menorca, durant l'any 2020, ha destinat un total de 21.784.216,9 euros a les diferents àrees que gestiona. Això suposa un 22,3 % del total del pressupost del Consell de Menorca. Del conjunt d'àrees, la que més despesa presenta és la de promoció i atenció a la gent gran dependent i envelliment actiu, amb un total de 5.291.553,2 euros.

La segueixen la de residències i centres de dia per a persones amb discapacitat, amb una despesa global de 5.041.265,6 euros, i la de residències, centres de dia i altres serveis assistencials per a gent gran, que presenta una despesa de 3.291.318,48 euros.

Menor despesa presenten el servei insular de família (2.456.653,6 euros) i l'apartat de prestacions econòmiques dels serveis socials, amb una despesa d'1.268.336,8 euros.

Cal fer constar que aquestes dades no inclouen les del Consorci Sociosanitari Santa Rita, les de la fundació de persones amb discapacitat de l'illa de Menorca ni les pròpies dels ajuntaments de l'illa de Menorca en l'àmbit dels serveis socials.

6.8.

CONSELL INSULAR D'EIVISSA

6.8.1. LLAR D'EIVISSA

La Llar d'Eivissa és un centre públic obert (servei d'estada diürna, modalitat servei sociocultural) dependent del Consell Insular d'Eivissa (CIE) que té com a missió promoció i organitzar activitats socioculturals i sociosanitàries, de trobada i ocupació del temps lliure entre les persones majors d'Eivissa.

Per mor de la covid-19 es tancà el centre sociocultural de persones majors.

Es va mantenir la gestió i el seguiment de l'RMI i del SEIL de manera no presencial i es contactà per telèfon amb tots els socis del centre per efectuar el seguiment i la valoració del seu estat i les seves necessitats.

6.8.2. DONA

L'Oficina de la Dona es va veure fortament afectada per la crisi derivada de la covid-19. Les seves principals actuacions van ser les següents:

1. Compra de material per a l'atenció psicològica en línia (tres ordinadors) i distribució de material sanitari entre les usuàries.
 2. Contractació d'una psicòloga.
 3. Posada en marxa *expres* dels nous habitatges de protecció.
 4. Adequació d'espais per a possibles aïllaments.
 5. Contractació de dos auxiliars de serveis socials per a reforç.
 6. Disseny d'activitats extraordinàries per a les usuàries del centre per *humanitzar* el confinament de dones i menors.
 7. Cobertura a situació d'explotació sexual en entorn covid amb increment de coordinació amb l'entitat Metges del Món.
2. Juntament amb el centre Pare Morey, s'ha participat en el grup de treball interinstitucional de protecció de la salut mental emocional de la infància-adolescència més vulnerables per la crisi de covid-19 i organitzada per l'Oficina de Salut Mental de les Illes Balears.
 3. Formació del cercle de seguretat Arwen Cabban. Acció adreçada a professionals del centre Pare Morey i Llar Mare Remei (s'han treballat capacitats per a ajuda a pares en detecció de necessitats de criança segura).

També durant l'any 2020 s'han dut a terme les següents actuacions relacionades amb la covid-19:

1. Es declara servei essencial.
2. S'ha prestat atenció presencial en accions d'emergència (actuacions de protecció).
3. S'ha prestat atenció telemàtica a famílies de menors de protecció i famílies acollidores.

Les principals incidències durant l'any 2020 han estat les següents:

1. Arribada massiva de menors estrangers no acompanyats.
2. S'han adequat espais i estructures sobre la base de les indicacions de la Fiscalia de Menors (fonamentalment separació i adequació d'espais per preservar necessitats de cada menor).

6.8.3. MENORS

Durant l'any 2020 s'ha iniciat el Programa de visites Familiars (març de 2020). Aquest es va interrompre el mateix mes, per mor de l'estat d'alarma, i es va reprendre el juny de 2020.

Així mateix, s'ha iniciat el Pla Insular d'Infància i Adolescència. Durant l'any 2020, fins al novembre, s'elaborarà el diagnòstic i es pensa finalitzar durant l'any 2021.

S'ha participat en les comissions següents:

1. Protocol Marc Interdisciplinari; actuacions en casos de maltractament infantil (CABI) (3 grups treball).

3. S'han adaptat estructures (espais i recursos humans) per fer front a la covid-19.

- Programes d'intervenció en entorns naturals dels menors (domicilis familiars).

Centre de menors 1

1. S'han fet actuacions d'acolliment residencial bàsic.
2. S'han incoat i aprovat expedients residencials de menors amb problemes de conducta o psiquiàtrics i preemancipació, especialitzada de menors estrangers no acompanyats.
3. S'han licitat serveis de seguretat i neteja i serveis de monitors d'activitats de temps lliure.
4. S'ha participat en diverses activitats comunitàries.
5. S'ha formalitzat un conveni de col·laboració amb la Universitat Complutense de Madrid per al projecte Aprenentatge de Valors a Través de l'Esport.
6. S'ha millorat la infraestructura del centre de menors (escala d'incendis, exteriors, manteniment, etc.).
7. S'ha format el Cercle de Seguretat Arwen Caban per a equips i s'ha reforçat el model d'intervenció.
8. S'ha consolidat l'equip psicossocial, que ha permès:
 - Desenvolupament de programes especialitzats (habilitats parentals, entrenament relaxació, deshabitució de conductes addictives, habilitats per a emancipació, etc.).

Centre de menors 2

1. S'han ampliat les places d'acolliment residencial.
2. S'ha procedit a l'adequació i reforma urgent de l'antic pavelló UME a sa Coma per a adaptació transitòria a arribada massiva de menors estrangers no acompanyats.
3. S'han adequat protocols i dinàmiques de treball adaptades a la nova realitat covid-19.
4. S'ha ampliat la plantilla (procés en curs degut a dificultats derivades de la covid) amb la dotació de professionals següent:
 - 1 treballador social.
 - 5 educadors socials.
 - 6 monitors de labor teràpia.

Així mateix, s'han ampliat els recursos formatius:

- Servei d'alfabetització amb Fundació Betania.
- Facilitació d'accés a recursos públics i/o privats mitjançant contactes amb fundacions eivissenques disposades a la col·laboració (aquesta gestió en aquest moment es troba paralitzada a causa de la covid-19).
- Servei de mediació cultural amb entitat Centmans.

- Assistència a les Jornades Menors Estrangers No acompanyats. Una Oportunitat per a la Convivència i la Inclusió Social, amb professionals del sistema de protecció de tot Espanya.

Centre de menors 3

1. Declaració dels centres de menors Servei Essencial.
2. Desenvolupament de protocols covid-19 (adaptació dels espais, neteja, prevenció i coordinació amb el servei de salut).
3. Coordinació amb la xarxa de centres del Govern balear per a l'establiment de protocols consensuats.
4. Continuitat de l'activitat dels centres de menors.
5. Continuitat d'atenció de famílies de menors en centres de protecció.
6. Reforç educatiu i establiment de mitjans telemàtics amb centres educatius.
7. Reestructuració/flexibilització d'horaris i disseny del programa d'activitats de confinament.
8. Reforç a l'atenció psicològica individual i creació d'espais terapèutics grupals.
9. Augment d'espais de comunicació/participació menors.

6.8.4. SECCIÓ DE DROGODEPENDÈNCIES (CAD). UNITAT DE CONDUCTES ADDICTIVES (UCA)

En relació amb aquest servei, s'està plantejant si passarà a dependre directament del Govern balear. Durant l'any 2020 es va

declarar servei essencial i es van adaptar tots els protocols covid-19. Es continuà amb actuacions presencials essencials sobre la base de protocols. S'han aplicat els programes següents:

- Desintoxicació.
- Deshabitució.
- Atenció psicològica individual/patologia dual.
- Programes i estratègies de reducció de danys.
- Programa d'atenció a la problemàtica jurídicopenal.
- Programes d'inserció sociolaboral.

6.8.5. SERVEI DE DISCAPACITAT

Aquest servei actua a un doble nivell:

1. Centre ocupacional.
2. Servei d'assessorament i inserció laboral de persones amb discapacitat (SAIL-PD).

Les actuacions dutes a terme l'any 2020 han estat les següents:

1. Gestió i seguiment de concerts socials.
2. Pla ISE.
3. Increment d'un treballador social.
4. Increment d'un auxiliar de clínica.

Actuacions covid-19:

1. S'han tancat els centres per protocols de salut pública.

2. S'ha subministrat atenció i seguiment a usuaris via telemàtica.
3. El personal assistencial s'ha reconduït a centres assistencials residencials de menors i dona.
4. S'ha atès la logística, recepció, organització i repartiment de material sanitari de protecció als diferents serveis residencials de l'illa (residències de tercera edat, discapacitats i salut mental, gestió pública de Govern i privades i/o concertades), serveis d'ajuda domicili (SAD), entitats socials sense ànim de lucre, hospital Can Misses, centre penitenciari, cossos i forces seguretat de l'Estat, centres de menors, bombers, etc. S'han atès totes les demandes rebudes en la mesura de disponibilitat i possibilitats.

cial i 19 declaracions de desemparament. Es comunicaren 42 noves notificacions de maltractament. Les notificacions dels casos varen provenir sobretot del sistema educatiu (18); a continuació foren els serveis socials els que notificaren 14 casos de sospita o confirmació de maltractaments, i 9, els cossos de seguretat.

Arribaren a l'illa un total de 15 menors d'edat estrangers i no acompanyats. En total, el 31 de desembre de 2020 hi havia 14 menors estrangers no acompanyats al centre. Es produïren set baixes i cinc fugues.

A partir de setembre de 2020 s'incorporà al servei de menors el treball d'habilitats parentals, enfocat a reconduir situacions lleus en què es detecta càstig físic, càstig verbal inapropiat i/o negligència. Hi varen participar dues famílies.

6.9.

CONSELL INSULAR DE FORMENTERA

La seva actuació institucional la desglossam a continuació per àrees.

6.9.1. SERVEI DE PROTECCIÓ DE MENORS

L'any 2020 es varen obrir 15 nous expedients i 7 baixes. El 31 de desembre de 2020, hi havia 87 expedients genèrics actius corresponent a 56 menors.

Es produïren 38 notificacions de maltractaments a menors, corresponents a 11 menors. S'efectuà una declaració de risc so-

6.9.2. CENTRE D'ESTADES DIÛRNES

Aquest servei disposa de 30 places per a persones majors i 15 per a persones amb discapacitat. Durant l'any 2020 s'han atès 33 persones majors i 8 persones amb discapacitat. Set persones majors romanen ingressades. El principal motiu de baixa del centre és per empitjorament de la salut i trasllat al domicili (4 persones majors i 2 persones amb discapacitat).

S'adaptà el centre als protocols covid i es van dur a terme les actuacions següents:

- Es disposà d'una zona de rentat de mans a l'entrada amb solució hidroalcohòlica, mascaretes, mocadors de paper, cubell d'escombraries amb pedal.

- Es va protocolitzar la presa de temperatura als residents a l'entrada amb termòmetre d'infraroig.
- Es disposà de mocadors de paper, contenidors de residus amb tapadora d'obertura amb pedal i desinfectants per a les mans a punts estratègics per a tota la instal·lació.
- S'aplicà un pla de comunicació per explicar les mesures de seguretat a tots els usuaris i famílies per assegurar-ne el compliment (es recomanen fullets i cartells).
- Es dissenyaren circuits específics per garantir la distància social de dos metres a totes les activitats.
- S'aplicà un protocol de desinfecció de zones comunes d'usuaris (menjador, gimnàs, sales d'oci i activitats) i treballadors (vestidors i sala).
- S'aplicà un protocol de desinfecció del material que empen diverses persones per assegurar desinfecció entre un usuari i un altre i per guardar el material.
- Es defineix l'objectiu de cada sala amb horari per garantir totes les activitats assegurant la distància de dos metres.
- S'ha protocol·litzat el rentat de mans com a activitat per als usuaris de manera freqüent durant la jornada.

6.9.3. RENDA MÍNIMA D'INSERCIÓ. INGRÉS MÍNIM VITAL

S'ha concedit la renda mínima d'inserció a 13 nous usuaris (7 dones i 6 homes). Es

varen tramitar 53 sol·licituds de l'ingrés mínim vital.

6.9.4. DEPARTAMENT D'IMMIGRACIÓ

Durant el 2020, el punt d'atenció a l'immigrant (PAAI) va mantenir un total de 954 cites presencials per a la gestió/informació de 728 tràmits diferents. S'atengueren de 704 usuaris diferents i s'obriren 137 nous expedients.

Respecte al sexe, un 44 % són dones, mentre que el 56 % restant són homes. La mitjana d'edat se situa al voltant dels 36 anys. S'atengueren usuaris de 35 nacionalitats diferents. Tot i així, els nacionals del Marroc, Colòmbia i l'Argentina representen el 67 % del total d'atesos.

Les accions més notables foren les relacionades amb el Curs d'integració social i cultural, que varen atendre 21 alumnes inscrits. D'aquests, 7 alumnes han obtingut diplomes d'aprofitament.

6.9.5. UNITAT DE TREBALL SOCIAL

Donades les característiques particulars de Formentera, fem inclusió de dades a l'àmbit de serveis socials d'atenció primària.

El coronavirus ha obligat a reorganitzar la unitat de treball social (UTS) per adaptar-se a les noves necessitats. S'han hagut de contractar dues treballadores socials més i una psicòloga.

La unitat de treball social va atendre 811 usuaris, dels quals 482 eren dones i 329

homes. La nacionalitat més atesa va ser l'espanyola (265 casos), seguida de la colombiana (amb 165 casos), l'argentina (amb 77 casos) i la marroquina (amb 71 casos).

L'àmbit d'actuació prioritari va ser el dels col·lectius en situació de necessitat, amb 563 demandes; persones majors, amb 55 usuaris; família, amb 54 demandes; immigració, amb 35 demandes, i dona, amb 32 usuaris. Pel que fa a les persones amb discapacitat, hi hagué 22 usuaris; de la població general i altres 16; toxicòmans 10; malalts psiquiàtric 9; infància 6; reclusos i exreclusos 6; un refugiat i asilat; un sense llar, i un malalt terminal (vegeu quadre IIIA-6.9. Àmbit d'intervenció UTS).

El SAD (servei d'atenció a domicili) va atendre 32 usuaris (30 famílies). El de teleassistència va donar servei a 143 usuaris.

El SAD vinculat a dependència va atendre 6 usuaris (4 dones i 2 homes)

La renda mínima d'inserció es concedí a 13 usuaris, 6 homes i 7 dones. L'any passat varen ser 6.

En residència, hi va haver 14 usuaris ingressats, 12 en residència de majors (8 en places públiques, 3 en places privades i un en plaça de Consell de Formentera i dos en residència de discapacitats.

Es presentaren deu sol·licituds de subvenció individual i per a persones majors de 65 anys i persones amb grau de discapacitat reconegut. Se'n concediren cinc, per valor total de 16.000 euros.

El programa de prestacions per al cobriment de necessitats bàsiques va subministrar 482 ajudes (278 dones i 204 homes) a 1.109 persones beneficiàries.

El programa de suport a la família i a la infància va atorgar 32 beques de targeta wifi, 11 per activitats extraescolars, tres beques pel programa de reutilització de llibres, dues de material escolar i dues beques per assistència a escola d'estiu.

El servei d'atenció psicològica ha atès 12 usuaris (2 menors i 10 adults).

El Departament d'Educació Social va atendre 49 famílies, i tres usuaris al programa d'intervenció socioeducativa Alter.

Dotze persones varen participar en el programa de treball comunitari per a penats.

El servei d'atenció a dones víctimes de violència masclista va atendre 33 víctimes de violència masclista.

El programa d'atenció als fills i les filles de dones víctimes de violència de gènere va intervenir en tres casos de menors víctimes de violència de gènere.

S'han mantingut tots els serveis d'atenció a les víctimes i ha estat tant telemàtica com presencial, en funció de cada cas. S'ha continuat amb la intervenció dels casos anteriors al 2020 i s'han iniciat noves intervencions. Els serveis han estat els següents: servei d'assessorament jurídic (s'han atès 9 dones); servei d'atenció psicològica (s'han atès 29 dones); servei d'emergències socials 24 hores (s'ha activat l'acompanyament a 14 dones víctimes de violència masclista);

pis d'acollida de Formentera (durant l'estat d'alarma s'han allotjat tres víctimes de violència masclista).

6.9.6. SERVEI D'ATENCIÓ A DONES VÍCTIMES DE VIOLÈNCIA MASCLISTA

El 2020 està marcat per la crisi sanitària de la covid-19. Tot i que en un primer moment es pensava que hi hauria un augment de dones víctimes de violència masclista, si es compara amb els darrers anys, s'han mantingut.

Durant els mesos de confinament no va haver-hi un augment. Això fa pensar que probablement en aquest any, marcat per la distància social, per l'aïllament l'home agressor ha sentit que tenia el control.

S'han mantingut tots els serveis d'atenció a les víctimes i ha estat tant telemàticament com presencialment, en funció de cada cas. S'ha continuat amb la intervenció dels casos anteriors al 2020 i s'han iniciat noves intervencions.

1. Atenció social: informació i tramitació d'ajuts, informació dels recursos existents, seguiment i acompanyament durant tot el procés de recuperació.
2. Atenció a 33 víctimes de violència masclista.
3. Servei d'assessorament jurídic: s'han atès 9 dones.
4. Servei d'atenció psicològica: s'han atès 29 dones.
5. Programa d'atenció als fills de dones víctimes de violència de gènere: s'han atès tres menors.
6. Servei d'emergències socials 24 hores: s'ha activat l'acompanyament a 14 dones víctimes de violència masclista. Durant l'estat d'alarma, des del Servei 24 hores també es va fer l'acompanyament al judici, ja que es feien per videoconferència des del Jutjat de Pau de Formentera.
7. Pis d'acollida de Formentera: durant l'estat d'alarma s'han allotjat tres víctimes de violència masclista.
8. Comissió tècnica contra la violència masclista: s'ha dut a terme la contractació d'una nova treballadora social (l'anterior deixà la feina just abans de l'estat d'alarma) arran de la subvenció de l'Institut Balear de la Dona per a entitats locals per a projectes de foment i suport a la igualtat d'oportunitats entre dones i homes, d'eliminació de qualsevol forma de discriminació per raó de sexe i de prevenció i intervenció davant les violències masclistes per als anys 2019 i 2020. Tenint en compte la crisi sanitària, la comissió s'ha aturat. Tot i així, la coordinació amb els diferents agents s'ha mantingut sempre que ha estat necessària via telèfon. S'ha elaborat un esborrany del protocol d'actuació en situacions de violència masclista a Formentera, pendent de revisió.
9. S'ha participat en el grup de treball d'acreditació de la condició de víctima de violència masclista: grup de treball liderat per l'IB-Dona.

10. S'ha participat en el grup de treball per a la organització de les jornades interadministratives contra la violència masclista.

L'any 2020, la mitjana d'edat ha estat de 37 anys, en què la més jove és de 21.

Pel que fa a la nacionalitat, 11 usuàries són de nacionalitat espanyola, dues europees i 18 d'altres zones geogràfiques.

Pel que fa a la relació amb l'agressor, podem observar la taula (vegeu quadre IIIA-6.10. Tipus de relació amb l'agressor).

Els principals indicadors de l'any 2020 varen ser els següents:

- El 2020 varen denunciar el 54,9% de les dones ateses.
 - Es varen establir 15 ordres d'allunyament.
 - De les 31 dones, 11 varen acudir a l'hospital.
 - Edat mitjana de les dones: 37 anys.
- Predomini de dones amb fills menors d'edat (23).
 - Predomini de dones espanyoles (11) i de dones no europees (18).
 - Predomini de maltractament psicològic i físic i psicològic (18 i 14 casos, respectivament).

De les 31 dones víctimes de violència de gènere, cinc no s'arriben a separar del seu agressor.